

Aan het college van B&W
t.a.v. de wethouder Cultuur

Datum 18 juni 2024
Betreft Toekomst cultureel ecosysteem Utrecht
Referentienummer 024013

Geacht college,
Geachte mevrouw Oosters,

Wij richten ons in deze gezamenlijke brief tot u omdat de Adviescommissie Cultuurnota 2025-2028 voorstelt de Utrechtse subsidies voor een aantal bepalende instellingen uit de landelijke culturele basisinfrastructuur en verschillende andere voor Utrecht belangrijke instellingen te beëindigen.

Het onverkort volgen van het advies zal betekenen dat de zorgvuldig opgebouwde cofinancieringsstructuur (waarin Rijksoverheid, Rijkscultuurfondsen, provincie en gemeente Utrecht samen organisaties ondersteunen) voor het Utrechtse culturele leven omver wordt getrokken. De bijzondere positie van de vierde stad van Nederland in het culturele bestel zal daarmee wegvallen. Het is Utrecht altijd gelukt om met een relatief bescheiden budget bepalende culturele broedplaatsen en landelijke en internationale podia aan zich te binden en daarmee ook landelijke subsidiemiddelen naar de stad te trekken. Als de genoemde organisaties niet langer ondersteund worden, loopt Utrecht de komende jaren honderdduizenden euro's mis.

U heeft de Adviescommissie terecht gevraagd om te kijken of en hoe het geheel van mogelijk ondersteunde organisaties een sterk cultureel ecosysteem vormt. Juist op dit vlak heeft de Adviescommissie belangrijke steken laten vallen. Want wat is de waarde van een ecosysteem als dat niet in open verbinding staat met landelijke ecosystemen? Hoe kan het Utrechtse ecosysteem groeien en mensen inspireren als daarin nauwelijks plek is voor invloeden van buitenaf? Met zijn adviezen over instellingen als het Nederlands Film Festival (NFF), Tweetakt, IMPAKT, BAK en Het Huis Utrecht verwijdert de Adviescommissie schakels uit de culturele keten waardoor belangrijke posities onbezet blijven. Het Utrechtse ecosysteem kan dan niet meer naar behoren functioneren.

Voor jonge Utrechtse makers zijn NFF, Tweetakt, IMPAKT, BAK en Het Huis Utrecht bepalende onderdelen van het ecosysteem waar zij zich kunnen spiegelen aan

landelijke en internationale ontwikkelingen. In een jonge nieuwsgierige stad die steeds vernieuwd, is zo'n infrastructuur, verbonden met stad, regio, land en internationale ontwikkelingen onmisbaar. Deze inhoudelijke kwaliteit van het Utrechtse ecosysteem stijgt ver uit boven de individuele beoordeling van de instellingen. Ze raakt bovendien naast cultuur ook andere beleidsdomeinen, zoals Onderwijs, Welzijn en Economische Zaken. Het besef van het belang van deze kwaliteit, en de organisaties die deze vertegenwoordigen, ontbreekt volledig in de afwegingen van uw Adviescommissie.

Bovendien heeft geen van onze instellingen de afgelopen jaren in tussentijdse beoordelingsgesprekken enige indicatie gekregen dat meerjarige financiering door de gemeente Utrecht gevaar zou lopen. Dat lag ook niet voor de hand, want juist in de corona-jaren is zowel landelijk als stedelijk steeds 'coulance' het sleutelwoord geweest. Er zou een marginale toets voor de periode 2025-2028 in gang worden gezet. In plaats daarvan heeft uw Adviescommissie een veroordeling van onze activiteiten gegeven.

Het is voor ons niet na te gaan hoe de Adviescommissie zich in de afgelopen jaren daadwerkelijk heeft kunnen verdiepen in onze situaties. Wij hebben hierover geen enkel gesprek met de Adviescommissie kunnen voeren. Evenmin hebben wij tijdens ambtelijke en bestuurlijke gesprekken of op schrift enige waarschuwing gekregen dat wij tekort zouden schieten. Hierdoor hebben we ook geen afspraken over eventueel benodigde verbeteringen kunnen maken.

De advisering ontbeert de continuïteit en consistentie in relatie tot voorgaande adviezen die in het kader van behoorlijk bestuur mag worden verwacht. Ze is gebaseerd op onnavolgbare interpretaties en beoordelingen, en een puntensysteem waarvan ons de systematiek niet duidelijk is, die inconsistent is en meet met verschillende maten.

Ons verzoek aan u op grond van het bovenstaande is dat

- u een besluit over het advies van de Adviescommissie Cultuurnota 2025-2028 aanhoudt.
- u de adviezen van de Raad voor Cultuur afwacht en in overleg treedt met het ministerie van OCW, de Rijkscultuurfondsen en de Provincie. Juist in een stad waar het culturele leven zwaar leunt op goede bestuurlijke samenwerking tussen de verschillende overheden is dit voor ons van wezenlijk belang.
- u een second opinion laat uitvoeren om de adviezen van de Adviescommissie te toetsen op strategische, inhoudelijke en juridische aspecten.
- u, rekening houdend met de functie van deze instellingen voor Utrecht als geheel (van cultuur en economische zaken tot onderwijs en welzijn) en de forse investeringen die in deze instellingen zijn gedaan, het beschikbare budget versterkt en daarmee borgt dat instellingen die Europees, landelijk, provinciaal en via private partijen veel middelen genereren voor Utrecht hun cruciale rol kunnen blijven vervullen.

- een definitief besluit door u niet eerder wordt genomen dan na het doorlopen en afronden van voornoemde stappen.

Dit verzoek vraagt om temporisering van het besluitvormingsproces over de meerjarensubsidies 2025-2028. Wij begrijpen dat dit een uitdaging is. In het kader van goed bestuur achten we dit noodzakelijk om tot een zorgvuldig en goed onderbouwd besluit te komen. Wat wordt wegbezuinigd komt niet zomaar terug.

De gemeenteraad, de provincie Utrecht, de Raad voor Cultuur en het ministerie van OCW sturen wij een afschrift van deze brief.

We zijn vanzelfsprekend graag beschikbaar voor overleg.

Hoogachtend,

Namens:

NFF – Marjolijn Bronkhuyzen – Zakelijk Directeur-Bestuurder

Tweetakt – Petra Blok – Directeur-Bestuurder

IMPAKT – Arjon Dunnewind – Directeur-Bestuurder

BAK – Maria Hlavajova – Artistiek Directeur-Bestuurder